

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Staré míry a váhy

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Marie Vintrová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

1. S pomocí tabulky si zopakujte některé z mnoha dříve používaných názvů pro míry a váhy a věnujte pozornost jejich přibližným převodům na současné jednotky (převody se podle oblastí i postupem staletí ovšem různily):

1 míle česká = 9,140 km	1 lán = 18,60 ha
1 hon = 124,194 m ²	1 vědro = 56,59 l
1 sáh český = 1,775 m	1 věrtel = 23,34 l
1 stopa česká = 29,6 cm	1 máz = 1,41 l
1 loket český = 59,15 cm	1 žejdlík = 0,35 l
1 píd' = 19,71 cm	1 tucet = 12 kusů
1 dlaň = 4 prsty = 7,89 cm.	1 kopa = 60 kusů
1 palec = 2,46 cm	

2. Ještě dnes se s těmito výrazy setkáváme nejen v dokumentech, ale také v lidových a moderních písních, v literatuře, rčeních i v běžné konverzaci. Pokuste se do textu doplnit správnou historickou měrnou jednotku:

Je mu to na hony vzdálené.

Zkoumal to píd' po pídi.

Měl políčko velké jen několik sáhů.

Okolo lesa pole lán, hoj, jede, jede z lesa pán...

Uvidíš, zač je toho loket.

V nohách mám už tisíc mil...

Ted' už jsem chlap jak hora: šest stop a palců pět...

Dnes natrhal dvacet věrtelů chmele.

Šenkýřka přinesla dva žejdlíky vína.

Spadl do vědra vody.

Takových je vás dvanáct do tuctu.

V koši nesla asi kopu vajec.

Mezera pod plotem velká jako dlaň.

Pějme píseň dokola, okolo stola la la. Komu píseň schází, zaplatí dva mázy...

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Marie Vintrová.

Zdroj:

1)HRÁBEK, Martin. Staré české měrné jednotky [online]. [cit. 2.9.2013]. Dostupný na WWW:
http://www.geneze.info/pojmy/subdir/stare_ceske_jednotky.htm

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Marie Vintrová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod